

ISLANDS *Kontakt*

ISLANDSKLUBBEN I DANMARK

WWW.DANFIL.DK/KLUBBER/ISLAND.HTM

Formand: Ib Schock. Tureby Allé 44a. 2650 Hvidovre.

Tlf. 36 78 27 11, E-mail: i_schock@post10.tele.dk

Redaktør: Ebbe Eldrup, Bolbrovænge 29, 2900 Rungsted Kyst.

Tlf. /Fax 45 86 46 27, E-mail: eeld@steno.dk

Næstformand: Hans L. Hansen. Ll. Værløsevej 58B, 3500 Værløse

Tlf. 44 48 02 93, E-mail: hldhansen@post.tele.dk

Kasserer: Orla Nielsen, Solbærhaven 24, 2680 Solrød Strand.

Tlf. 56 14 41 17, E-mail: orlaniel@post5.tele.dk

Webmaster: Thomas@graungaard.dk

Nummer 48. september 2003.

FORMANDEN HAR ORDET

Velkommen til ISLANDSKLUBBENS efterårssæson 2003, der byder på to store "begivenheder". Først og fremmest NORDIA udstillingen i Reykjavik, der afholdes i dagene 16-19 oktober. Jeg har indtryk af, at en del af vore medlemmer vil komme til Island, så der skulle blive rig lejlighed til at mødes der. EBBE ELDRUP er kommisær og dommer på udstillingen og fire af vore medlemmer deltager. OLE SVINTH kommer med sin samling af skibspost, Rúnar Þor Stefánsson med Iceland during WW II og Ib Krarup Rasmussen med de danske tofarvede Christian X frimærker. ORLA NIELSEN deltager med sin endnu mere udbyggede samling. Orla har her i sommer øget samlingen med en masse spændende og helt unike objekter, og vi er så heldige, at han lovet at holde forpremiere for os på mødet den 9. september i Værløse.

Dernæst FRIMÆRKER I FORUM i dagene 24-26 oktober, hvor vi som sædvanligt vil holde et ISLANDS-møde. Vi prøver at få et lokalt LØRDAG den 25. oktober fra kl. 1300. Leif Nilsson, Sverige, har lovet at vise ca 50 plancher fra sit fornemme nummerstempeleksponat. NB. Mødet i Forum erstatter det normale oktobermøde tirsdag den 14. oktober.

Dernæst byder efteråret på et medlemsmøde den 11. november og det traditionelle julemøde den 9. December. Velkommen til møderne,

IB.

MØDEPROGRAM FOR EFTERÅRET 2003.

<i>Dato.</i>	<i>Foredragsholder.</i>	<i>Emne.</i>
<u>09. september 2003</u>	Orla Nielsen	Iceland Postage and Official Stamps. Fremvisning af eksponat til Nordia 2003
<u>25. oktober 2003</u>	Leif Nilsson	Nummerstempler, [Frimærker i Forum]
<u>11. november 2003</u>	Annonceres senere	Annonceres senere
<u>09. december 2003</u>	Julemanden	Årets traditionsrige julemøde

Alle møder foregår i **mødelokale 1** på **Værløse Bibliotek**, Bymidten, kælderens (indgang direkte i kælderen fra S-bane siden) og starter kl. 19.30. Dørene er åbne fra kl. 19.00.
Der serveres kaffe eller the med småkager – og der kan købes øl og vand.

MØDEREFERATER

MØDET 08. april 2003. På sæsonens sidste mødeaften den 8. april havde formanden givet sig selv ordet. Emnet var hvordan man analyserer et brev og får en historie ud af det. I adskillige år har Ib skrevet artikler af den art i "Rapport", og i år var emnet det sidste fra december 2002, som havde fået en temmelig elendig behandling i Rapport, og lejligheden blev så benyttet til mundtlig fremlægning af en spændende og dramatisk historie. Fri fantasi selvfølgelig, men Ib har et godt kendskab til Island og posthistorien, så historien ender med at blive ganske sandsynlig.

Forsamlingen fik sin analyse – den springer jeg over – og sin historie om hvordan brevet til Halldóra Bjarnardóttir fra boghandleren i Seyðisfjörður, som havde sendt 40 kroner for sit salg af Halldoras blad. Disse få facts samt kendskab til posttransporten dengang i 1921 blev til en dramatisk beretning om postbudet og hans hest, reservehesten og hesten med posten kæmpede sig 800 m op fra Seyðisfjörður og krydsede vildmarken tværs over brusende vande op og ned af højder og i isnende kulde (brevet blev afsendt 13.XII 1921) 290 km til Akureyri, hvor det blev ankomststempet 27.XII. Formentligt, gættede Ib, efter at den trætte post først havde taget sin postsæk med hjem og hvilet ud, før han dagen efter afleverede den, og Halldóra hentede sit brev.

Ib er en god fortæller, og det nød vi sandelig godt af.

Efterpå fulgte lidt snak om tidligere julebreve, og forsamlingen fik sig en række gode diskussioner.

Vi kan glæde os over, at fremtidige julebreve vil blive publiceret i IslandsKontakt.

For referat: Orla Nielsen

Oversigt over IslandsKontakt nr. 48.

	<u>Side.</u>
FORMANDEN HAR ORDET	1
MØDEPROGRAM FOR EFTERÅRET 2003.	1
MØDEREFERATER.....	2
"POSTKASSEN".	3
Et lidt besynderligt auktions objekt v/Leif Fuglsig og Ebbe Eldrup	3
Godt nyt om katalogisering af brotypestempler v / Jørgen Steen Larsen.	4
"Et mærkeligt stempel" v/ Þór Þorsteins og Jørgen Steen Larsen	5
Postphil er flyttet til Keflavík i slutningen af juni 2003.	6
Kommentar til Kronestempel artiklen i IK 45 og 46.	7
FASTE RUBRIKKER.	8
NYT OM VARIANTER.....	8
Bemærkninger til Fuglsig's artikel v / Orla Nielsen.....	8
NYT FRA UDSTILLINGER.....	8
NORDIA 2003 i Reykjavik. v/Ebbe Eldrup.....	8
EN INTERESSANT FORSENDELSE	9
Endnu et Bilpostur-adressekort. v / Jørgen Steen Larsen.	9
KONTAKT TIL BESTYRELSEN OG REDAKTØREN.....	10
ISLANDSKONTAKT NR. 49.....	10
NYE ARTIKLER.	11
Fem spændende tjenestebreve. v / Jørgen Steen Larsen.	11
Et glimt af historien i et tjenestebrev fra 1821 v/ Orla Nielsen	16
Porto konkurrence fra IK Nr 44: v/Ebbe Eldrup.....	19
Postvirksomheden i island: (med tilladelse: Posthistorisk Tidsskrift)	20
N1a-19 anvendt i maj 1923. anvendelsessted ? v/ J.S.L & P.P.	22

"POSTKASSEN".

Et lidt besynderligt auktions objekt v/Leif Fuglsig og Ebbe Eldrup

D. 21-22. marts 2003 var det afbildede 4 sk. Tk 12½ på auktion hos Engers i Norge. Resultatet af auktionen kendes ikke.

Det grovtakkede 4 skillingsmærke er i sig selv sjældent, især stemplede eksemplarer.

Dette mærke er oven i købet afstemplet med et svensk stempel CALMAR 24/4 18??. Her starter så det besynderlige.

Mærket ledsages af en udtalelse af den meget anerkendte svenske ekspert Helena Obermüller Wilén, som det fremgår nedenstående.

Fil. Dr. HELENA OBERMÜLLER WILÉN

Av Sveriges Filatelist-Förbund och
Svenska Frimärkshandlarförbundet an-
tagen expert för utförande av attester för
SVENSKA FRIMÄRKEN.

SFF, SSPD, BPP, AIEP, FIP

Box 1283
SE-141 26 Huddinge
Tel. 08-641 09 11
Engers Frimerker
Klundbyväg 103

N-2836 Biri

Huddinge 12.11 2002

Stämpelundersökning

Stämpeln CALMAR 24.4 1866 är äkta och uppvisar inte några spår av förbättringar.

Huddinge 12.11 2002

Helena Obermüller Wilén
Helena Obermüller Wilén

Noget overraskende udtaler Helena, at mærket er afstemplet i 1866. Desværre er der ikke udstedt en attest med foto, men der synes ingen tvivl i Helena's sind.

Det overraskende ligger i at det er en simpel katalog-oplysning, at konstatere at islandske skillingsfrimærker udkom i 1873, så årstallet burde ikke kunne være 1866!

Når man ser på fotoet af mærket forekommer det 7 tal, som der meget tydeligt står på pladsen for ti-året, at være noget tykt og uldent i forhold til resten af stemplets ellers meget tydelige cifre.

En afstempling i april 1876 ville passe fint på et islandsk skillingsfrimærke.

Så spørgsmålene, som dette objekt rejser og som vi desværre ikke på det foreliggende kan besvare, er:

- 1) Er der tale om en forfalskning af årstallet efter Helena har undersøgt mærket og har Helena glemt at læse på udgivelsestidspunktet for islandske skillingsfrimærker?
- 2) Har Helena ikke kunnet se at der er tale om et 7-tal og foreligger der et temmelig sjældent skillingsmærke?

Der kendes ingen andre skillingsfrimærker afstemplet i Sverige. Det forekommer temmelig usædvanligt at et skib skulle sejle direkte fra Island til Sverige, men umuligt er det ikke, og Calmar er trods alt en havneby.

En af os (EE) tror mest på at løsningen ligger i det første spørgsmål. Helena har næppe udtalt sig så skråsikkert om stemplet, som det nu foreligger på mærket. Men hvem ved? Svaret får vi næppe, men det bliver spændende hvor og hvornår dette objekt dukker op i et Islands-eksponat.

Godt nyt om katalogisering af brotypestempler v / Jørgen Steen Larsen.

Þór Þorsteins udsender en revideret brotypestempelhåndbog, og i det nye Facit vil der blive bragt et afsnit med priser på brotypestempler.

Fra Þór Þorsteins har vi fået oplyst, at den reviderede udgave af håndbogen om de islandske brotype-, rulle- og maskinstempler forventes færdig i midten af september.

Håndbogen bliver på 150 sider i A4 format med plasticomslag og spiralryg. Teksten er på både islandsk og engelsk.

I forhold til 1993 udgaven er håndbogen ført ajour frem til nu, og derudover er der foretaget omkring 500 rettelser. Alle afbildninger af stempler stammer fra originale rensede aftryk og som noget helt nyt er alle stempler prissat i EURO.

Du kan få reserveret et eksemplar af Þór Þorsteins ny håndbog, som foreningen har sikret sig 20 forudbestillinger på. Prisen anslås foreløbig til omkring 200 – 250 DKR. Interesserede kan forudbestille håndbogen ved kontakt til Jørgen Steen Larsen enten på telefon 45 87 46 62 eller ved mail til jslakt@post11.tele.dk

Håndbogen må forventes at blive hovedværket om de islandske brotypestempler så husk at bestille nu.

Det nye Facit-katalog kan købes fra engang i september 2003 og forventes at komme til at koste 425 SEK.

Samlet skulle Þór Þorsteins specialhåndbogen og prissætningen i Facit give håb om, at interessen for brotypestempler fremover vil vokse.

Tilgængelig viden er således ofte afgørende for, om der er interesse for at samle på et bestemt område. Om antikva-, lapidar-, krone- og nummerstempler, har der længe været omfattende viden at hente i både kataloger og specialhåndbøger. Interessen for at samle på disse stempler er da også stor. Anderledes forholdet det sig med brotypestemplerne, som alt for få hidtil har interesseret sig for.

De første samlede oplysninger om disse stempler fremgik af Þór Þorsteins, Pósthús og bréfhirdingar á Íslandi, som blev udgivet af Klúbbur Skandinavíusamlara i 1991. Denne håndbog fokuserede dog på de enkelte poststeder, så det var meget vanskelig at få et overblik over brotypestempler. Bogen er dog fortsat den bedste kilde til oplysninger om de enkelte poststeder, og et godt supplement til Þór Þorsteins nye reviderede håndbog.

I 1993 kom så "Íslenskir stimplar, brúar-, rúllu- og vélstimplar 1894 – 1992" som Þór Þorsteins også var mester for. Dette første samlede hovedværk om brotypestemplerne har desværre været udsolgt i nogen tid, og de reaktioner Þór har fået på den første håndbog har nu bidraget til, at der som nævnt ovenfor nu kan udsendes en ny og ajourført håndbog om brotypestemplerne.

"Et mærkeligt stempel" v/ Þór Þorsteins og Jørgen Steen Larsen

Vi har fundet dette stempel med indskriften BRITISH VICE-CONSULATE for oven i ovalen, AKUREYRI for neden i ovalen og i midten datoen 11 OCT 35.

Frankeringen er 6 stk one shilling + 1 stk six pence alle med indskriften CONSULAR SERVICE. Der er intet yderligere på bagsiden.

Þór Þorsteins skriver herom: 3. British Vice-Consulate, Akureyri. Before travelling abroad in the past it was common that a visa had to be applied for and the amount of the charging fee was shown on the travelling permit by consular service stamps and stamped by the office which issued the visa. The cutting is probably a part of a travelling permit which was a simple form used before passport as we know them came into use.

In my family we had the Portuguese consulate for a very long time and I am quite familiar to this use and using Portuguese service stamps.

Postphil er flyttet til Keflavík i slutningen af juni 2003.

v / Jørgen Steen Larsen

I slutningen af juni skrev Þór Þorsteins, at Postphil nu flyttes for tredje gang indenfor blot 2 år. Þór tilføjede, at denne gang skete flytningen fra hovedpostkontoret til Keflavík og, at flytningen skete på grund af rationalisering.

Þór har efterfølgende oplyset, at PostPhil d. 1. august har taget et nyt stempel i brug med indskriften "Reykjanesbær, -F-, Islandspóstur" og, at også Keflavík-stemplet på et senere tidspunkt vil blive erstattet af et Reykjanesbær-stempel.

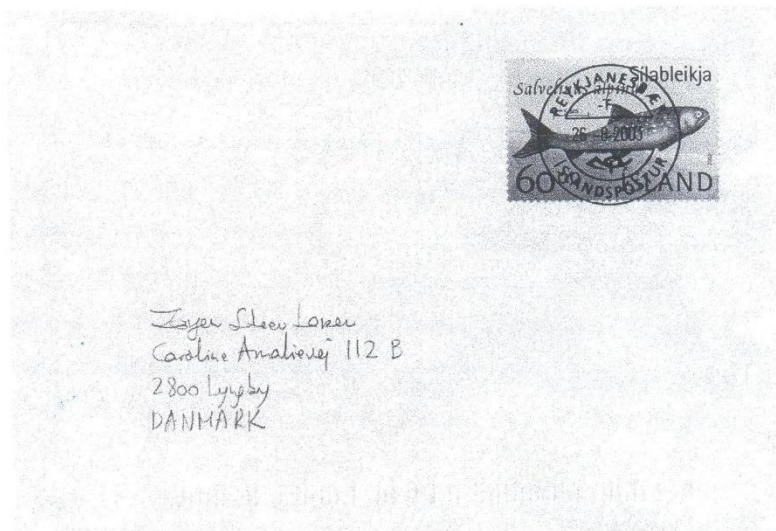
Fra Postphil er det oplyst, at man i perioden fra flytningen til Keflavík fortsat anvendte Reykjavík-F stempler ved Postphils nye kontor i Keflavík.

Mange små poststeder er blevet sammenlagt, og ofte har man anvendt et nyt navn for at lette skiftet.

Betegnelsen Reykjanesbær er et sådant eksempel. Det forventes, at denne udvikling vil fortsætte således, at der fremover vil komme en række nye stempler med nye stedsbetegnelser.

PostPhil's nye adresse er:

Posten Island
Frimerkjasalan - Postphil
Hafnargata 89
IS-230 Reykjanesbær.

Jeg har netop modtaget et brev afstemplet d. 26.8.2003 med Reykjanesbær-F-stempel. Jeg tror, at det er en førstedagsafstempling, for 28. august modtog jeg et Reykjavík-F-stempel fra Keflavík dateret d. 25.8.2003.

Hvis andre skulle få lyst til at sende breve til afstempling, kan det oplyses, at portoen til Norden for A-breve er 60 IKR, medens B-økonomibreve koster 50 IKR.

Endelig kan vi oplyse, at det fremgår af Postphils flotte hæfte Frimærkenyt 5/2003, at alle Postphil Island's varer også kan købes i Reykjavík på posthuset R-1, Pósthússtræti 5, IS-101.

Kommentar til Kronestempel artiklen i IK 45 og 46.

v/ **Jørgen Steen Larsen.**

C1 Fagurhólmýri

På Thomas Høiland's auktion d. 6. maj 2003, var der i lot 6640 et brevkort afsendt fra Fagurhólmýri ca. d. 1.7.1910. Brevkortet var stemplet med C1 Fagurhólmýri og transitstemplet med A Bjarnarnes d. 7.7 (1910).

Ved at kombinere afstemplingen af dette brevkort med Leif Nilsson's anvendelse af N1a-23 på Fc. 111, 6 aur Jón Sigurdsson – udgivet d. 19.12.1911, og den tidligere oplyste anvendelse af N1a-23 på Fc. 115, 10 aur Fred VIII – udgivet d. 17.2.1912, fremgår det, at man ved brevsamlingsstedet Fagurhólmýri anvender N1a-23 og C1 Fagurhólmýri sideløbende i en periode omkring 1910 – 12, inden man frem til ca. 1922 tilsyneladende går over til udelukkende at anvende C1 Fagurhólmýri.

FASTE RUBRIKKER.

NYT OM VARIANTER

Bemærkninger til Fuglsig's artikel v / Orla Nielsen.

Om 4 aur tofarvet og om mulige museumsstykker.

Jeg har med stor interesse læst artiklen og har hæftet mig først og fremmest ved omtalen af "Revnet oval" fejlen, hvor det undrede mig, at Leif slet ikke omtaler de "røde pletter", som jeg har kaldt "red around 4". De optræder på de to eksemplarer med revnet oval, som jeg har, samt på et uden "revnet oval", hvor RG-fejlen også optræder, så de er altså (desværre!) alle fra N-settingen.

Det samme røde pletter har det eksemplar med revnet oval, som jeg har med I Gildi overtryk. Pudsigt nok omtaler Regeling slet ikke revnet oval/røde pletter, men det kan jo hænge sammen med hans materiale (helarket fra DK (planche 44) og de 8 ark fra Island). Ib har et helark med fejlen i pos. 75.

Leif nævner i øvrigt, at "andre varianter er ukonstante. Regeling nævner i alt 20 (små varianter), som han altså har fundet konstante nok (i de undersøgte ark).

Jeg har selv fundet en RG-fejl i Bern-nytryk (uden I Gildi): En lille revne i NV, som strækker sig fra N-rammen ned igennem den nederste del af NV-triangelen og en lille smule ind i ovalen. Attesten siger, at alle nytrykkene i sættet er fra pos. 43. Og jeg har den i alle de to-farvede. Desuden på 25 Aur med I Gildi overtryk, hvor jeg pga N-fejlen i ISLAND med sikkerhed kan placere den som nr. 43. Mærkeligt nok nævner Regeling den kun for 25 Aur'en, hvor han skriver "not in Bern"!

Med hensyn til hvorvidt 4 Aur I Gildi har været til salg hos postvæsenet, kan jeg i hvert fald nævne, at jeg har et kort fra Jonas Jónsson, Reykjavik sendt til Nedergaard med mærket, og endvidere et brev med 4 Aur I Gildi med omvendt overtryk sendt fra Stykkisholmúr til Oscar Herbst, som i øvrigt har modtaget mindst tre breve fra samme afsender med det omvendte overtryk.

Men M-settingen vil jeg holde øje med!!

NYT FRA Udstillinger.

NORDIA 2003 i Reykjavik. v/Ebbe Eldrup

Nu nærmer tiden sig for årets nordiske udstilling Nordia 03 i Reykjavik, Island. Islandsklubben er pænt repræsenteret blandt udstillerne:

Traditionel klasse:

Orla Nielsen: Iceland postage and official stamps i 8 rammer.

Posthistorisk klasse:

Ole Svinth: Foreign Postmarks on Icelandic Stamps i 6 rammer.

Rúnar Þor Stefánsson: Iceland during WW II i 5 rammer

Ib Krarup Rasmussen: Anvendelsen af de danske tofarvede Christian X frimærker i 8 rammer.

Ib deltager også med DFT – Dansk Filatelistisk Tidsskrift.

Af andre Islands eksponater findes:

I posthistorisk klasse:

Frimerkjafélagið Askja: Postsaga Þingeyjarsýslu 1823-2002 i 5 rammer.

Hjalti Jóhannesson: Icelandic cancellations of Antiqua and Lapidar Types i 5 rammer.

Jón Egilsson: Hafnarfjörður i 5 rammer

Sveinn Ingi Sveinsson: Icelandic Number Cancellations i 5 rammer

I Helsagsklasse:

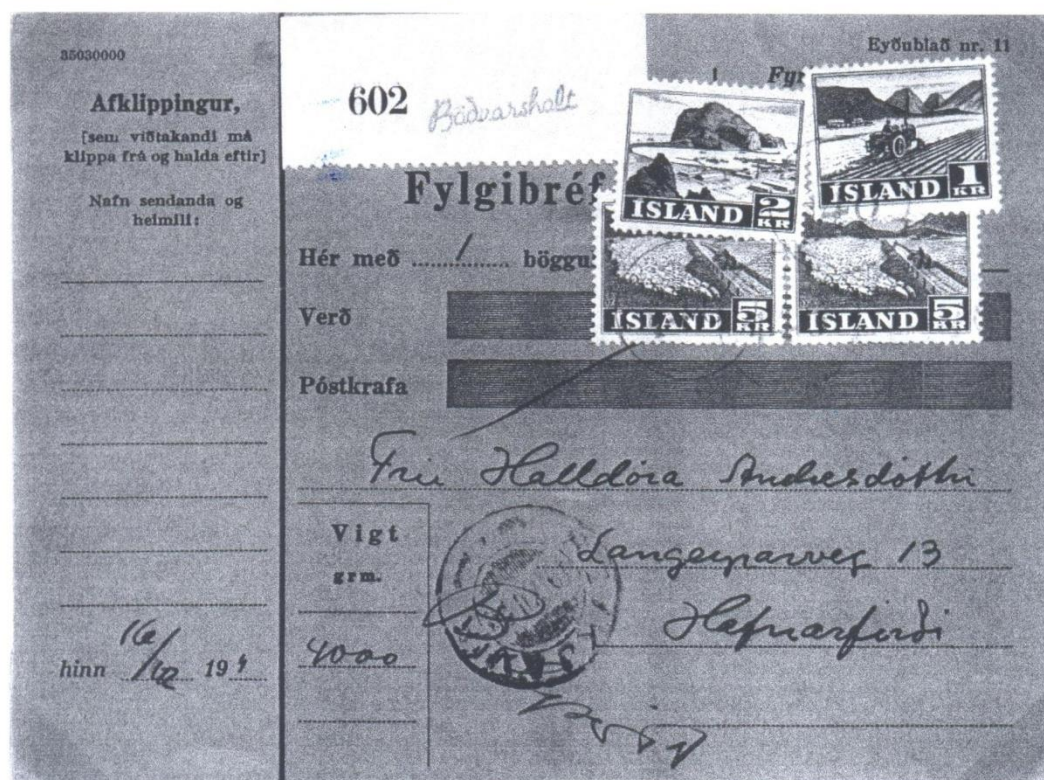
Gordon C. Morrison: Iceland Postal Cards i 8 rammer

Jerome V.V. Kasper: Aerogrammes of Iceland i 4 rammer

Det bliver spændende. Forhåbentlig ses mange af klubbens medlemmer fra ind- og udland i Reykjavík i uge 42 – på gensyn!

EN INTERESSANT FORSENDELSE

Endnu et Bilpostur-adressekort. v / Jørgen Steen Larsen.

Ovenfor ses et adressekortet for en pakke på 4 kg., der afsendt fra Bödvarsholt i Snæfellsnessýsla i december 1950.

I Bødvarsholt er adressekortet afstemplet med nummerstempel 146.

Da brevsamlingsstedet Bødvarsholt blev åbnet d. 1.10.1945, var der således ikke overskydende stempler til levering fra Reykjavík, så poststedet fik af sit postafgreidsla, Ólafsvík, lov til at låne det gamle N1a-146, som indtil 1912 havde været anvendt i Ólafsvík og fra 1913 til 1930 i Brimillsvellir, et andet af Ólafsvík's brevsamlingssteder.

Adressekortet er desuden påtegnet "Bilpostur".

Pakken har passeret Reykjavík's pakkepostkontor – Böggla-poststofan - d. 19.XII.50 og er samme dag på bagsiden ankomststemplet i Hafnarfjörður.

Kortet er frankeret med 13 kr., som passer med portotaksten for en pakke på indtil 5 kg., sendt med skib og videre med bilpost i perioden fra d. 1. maj 1950 til d. 31. december 1951.

Det fremgår af Brian Flack's bog om "Postal Rates in Iceland", at hvis pakken havde været sendt med postbud over land, ville den i vinterperioden fra d. 15. oktober til d. 14. april have kostet 25 kr.

KONTAKT TIL BESTYRELSEN OG REDAKTØREN.

Emne.	Kontaktperson.	Mail-adresse.
Møder og arrangementer.	Ib Schock.	i_schock@post10.tele.dk
Adresseændringer.	Hans L. Hansen.	hldhansen@post.tele.dk
E-mail adresser	Hans L. Hansen.	
Optagelse i foreningen.	Hans L. Hansen	
Kopier af IslandsKontakt.	Hans L. Hansen.	
Kontingent	Orla Nielsen.	orlaniel@post5.tele.dk
Udstillinger og forfalskninger.	Ebbe Eldrup.	eeld@Steno.dk
Indlæg til IslandsKontakt.	Ebbe Eldrup.	

ISLANDSKONTAKT NR. 49.

IslandsKontakt nr. 49 planlægges udsendt medio oktober 2003, så jeg vil meget gerne **modtage dit indlæg senest d. 01.10. 2003.**

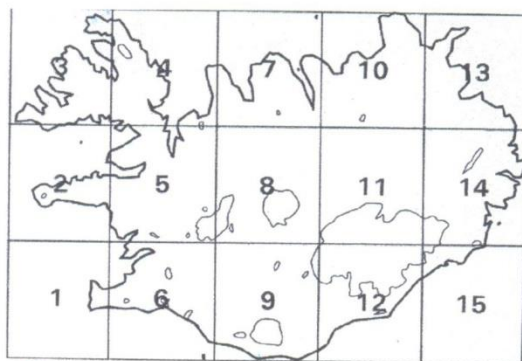
Venlig hilsen Ebbe Eldrup.

NYE ARTIKLER.

Fem spændende tjenestebreve. v / Jørgen Steen Larsen.

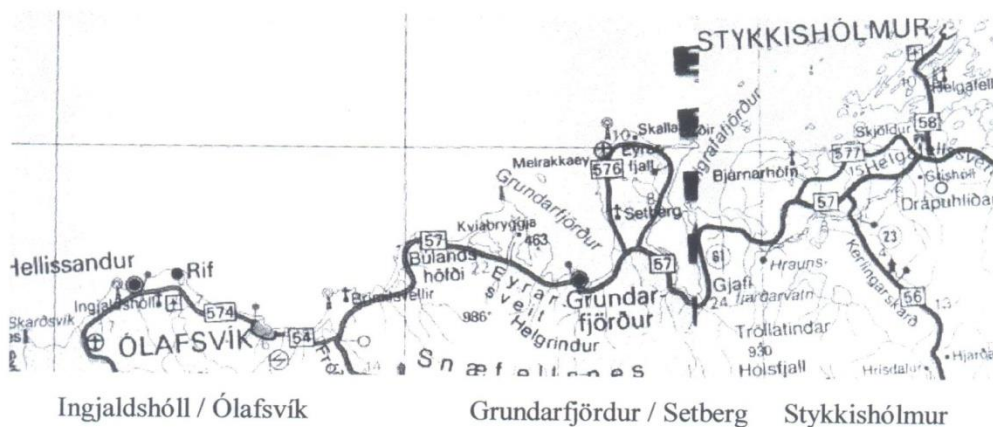
De første to breve nedenfor blev i foråret solgt via ebay. Den heldige køber var Wilbur Jónsson, som efter købet velvilligst lod henholdsvis Johnny Pernerfors og JSL overtage de to breve, som vi nedenfor kan vise IslandsKontakt's læsere. .

Begge breve er sendt til provsten i Stykkishólmur. Det ene er sendt fra Ytri Neshreppur via Ólafsvík og det andet fra Setbergskirkja via Grundarfjörður. Alle disse steder ligger på Snæfellsnes, som er en halvø midt på Island's vestkyst.

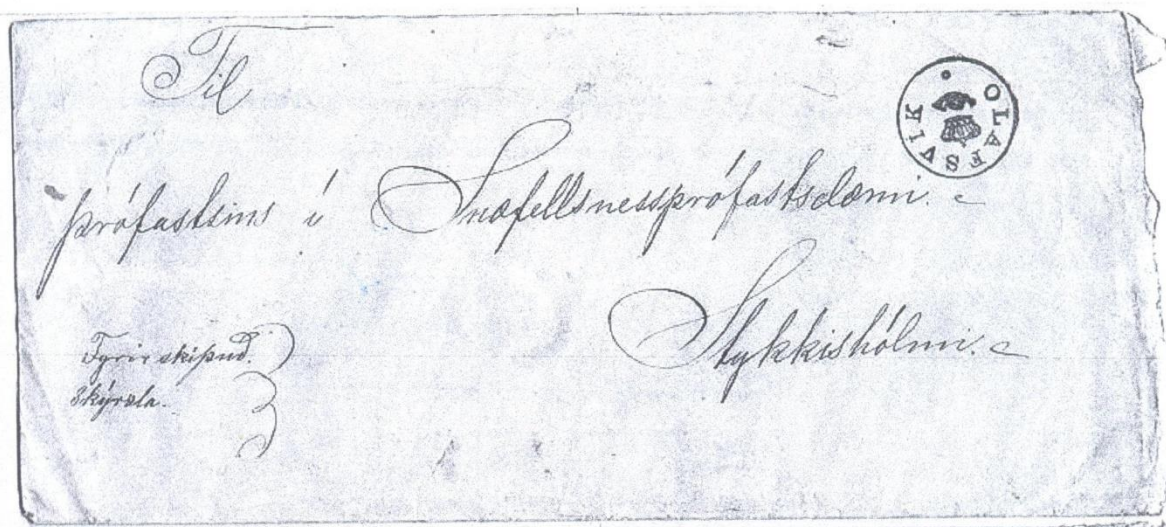
Kortudsnit hvor halvøen Snæfellsnes stikker ud i havet midt i felt 2.

På kortudsnittet nedenfor kan alle de nævnte steder ses.

Ytri Neshreppur er betegnelsen på området vest for Ólafsvík. Hellissandur - længst mod venstre - blev først brevsamlingssted d. 1.1.1902. Postruten gik derfor indtil 1902 fra Ólafsvík via Grundarfjörður og videre til Stykkishólmur.

Og nu til de to breve. Først Johnny's brev fra Ytri Neshreppur:

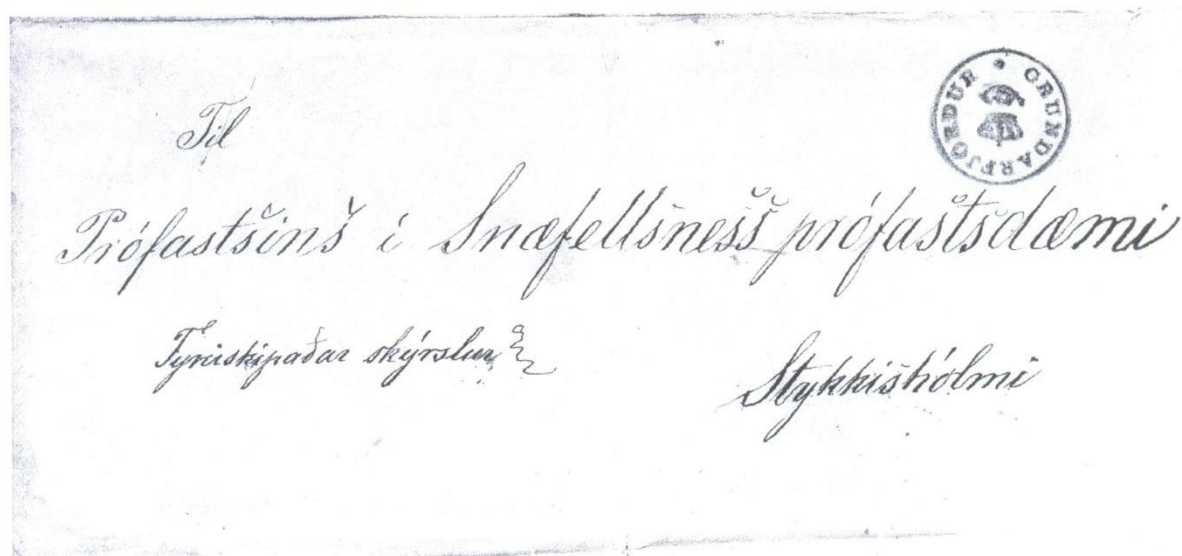

Brevet er på forsiden afstemplet med kronestemplet C1 OLAFSVÍK, og på bagsiden med A Stykkishólmur 28 / 4.

På bagsiden er det noteret, at brevet er afsendt fra præsten i "Ytri Neshreppur" – efter min opfattelse betyder dette præsten i Ingjaldshóll. **Johnny – er der mere af interesse på bagsiden ?**

Brevet er påtegnet "Fyrirskipaðar skýrslur" og har aldrig været frankeret med et frimærke.

Dernæst JSL's brev fra Setbergskirkja:

Brevet er på både for- og bagsiden siden afstemplet med kronestemplet C1 GRUNDARFJÖRDUR. På bagsiden er det noteret, at brevet er afsendt fra præsten i Setbergskirkja og, at det er ankommet d. 29. januar 1901. Brevet er påtegnet "Fyrirskipaðar skýrslur" og har aldrig været frankeret med et frimærke.

Fra Brian Flack har vi modtaget kopier af yderligere to tilsvarende breve.

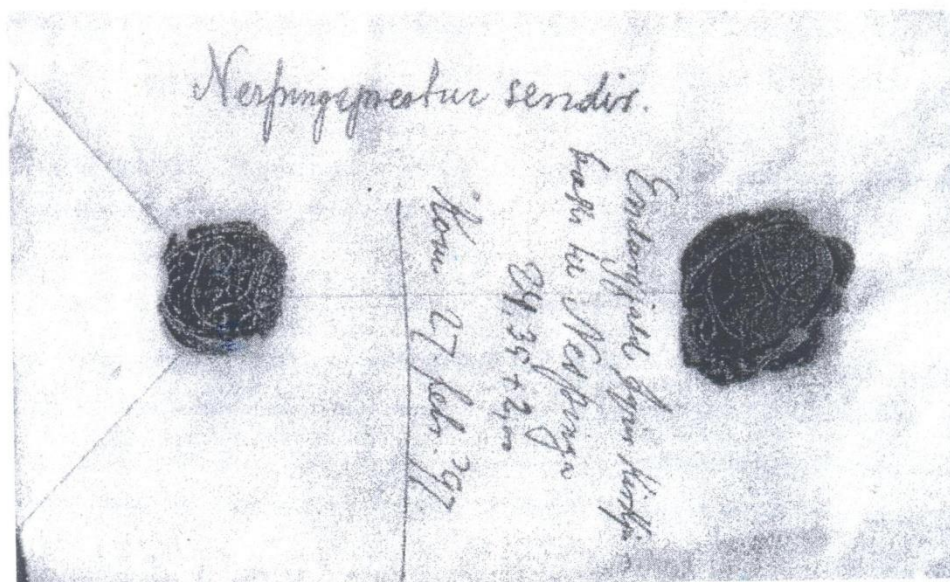
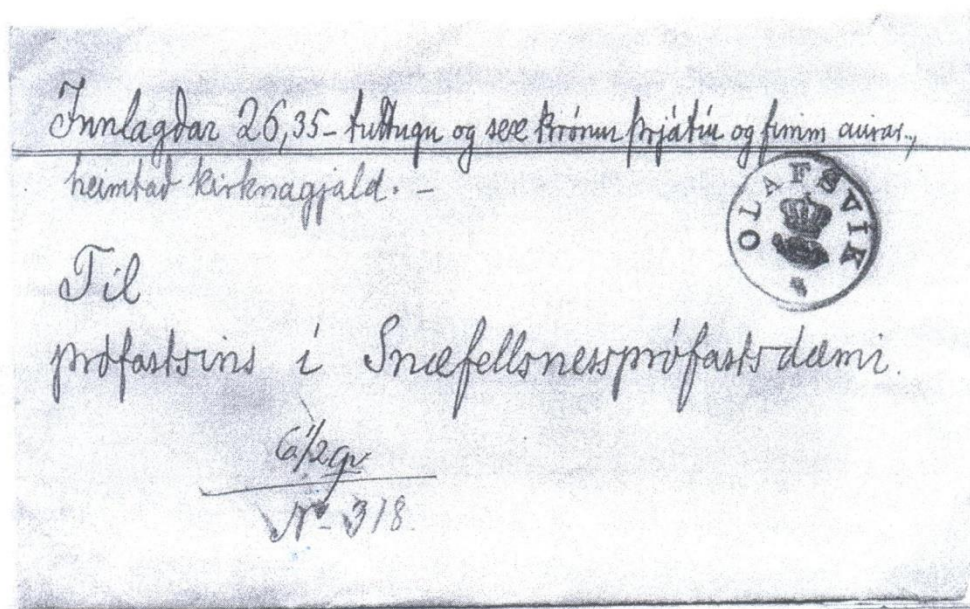
Samtidig har vi fra Brian modtaget interessante oplysninger om baggrunden for, at brevene er ufrankerede.

Præster ansat i den Lutheranske kirke var som tjenestemænd fra og med 1873 berettiget til at anvende tjenestefrimærker til kirkelige tjenestebreve. Det må derfor antages, at man anvendte tjenestefrimærker, når sådanne var til disposition. Det må imidlertid også antages, at der ikke blev udsendt tjenestefrimærker til alle brevsamlingsstederne således, at der måtte træffes særlige aftaler om tjenestebreve afsendt fra disse brevsamlingssteder.

Det er årsagen til, at man har anvendt den håndskrevne påtegning "Fyrirskipaðar skýrslur" som betyder "en påbudt indberetning" til at angive, at brevet var afsendt efter særlig tjenestelig anmodning.

Brian's først tjenestebrev, som vi både kan vise fra for- og bagsiden, er afsendt fra præsten i Nesþing, hvilket efter JSL's opfattelse er det samme som "Ytri Neshreppur" – og betyder, at afsender er præsten i Ingjaldshóll.

Det er et pengebrev - transitstemplet C1 Ólafsvík - der er sendt til provsten i Snæfellsness.

Teksten på forsiden lyder:

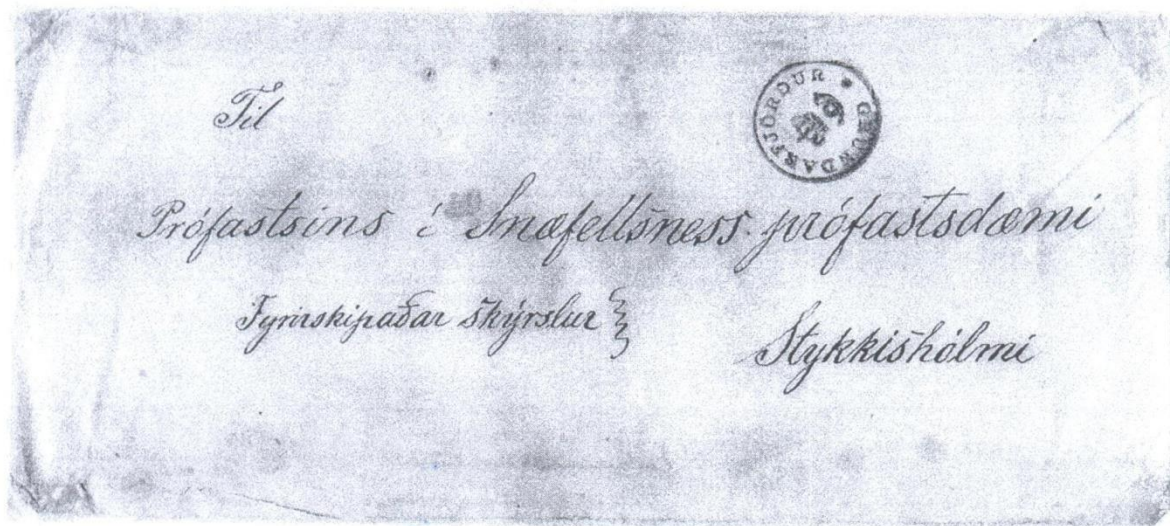
”Indlagt 26,35 – tyve og seks kroner tretti fem aurar indsamlet kirkeskat.”

Vægt 6½ gr. og karte nr. 318.

På bagsiden er afsenderen ”Præsten i Nesþing” og der er en påtegning om, at ”beløbet er betaling for leje af kirkebøger til Nesþing – ankomst 27. februar 1897.”

Lakseglene har signetaftryk ”Helgi Árnason”, der var præst i Nesþing.

Dernæst forsiden af Brian’s andet brev fra præsten i Nesþing:

Brev med C1 Grundarfjörður påtegnet "Fyrirskipaður skýrslur" sendt til provsten i Snæfellsnes. På bagsiden notat om "Ny indberetning for 1900" from Nesþing. Ankomst d. 29. jan 1901. Brevet er sandsynligvis transporteret privat fra Ingjaldshóll til brevsamlingsstedet i Ólafsvík og derfra videre til postkontoret i Stykkishólmur.

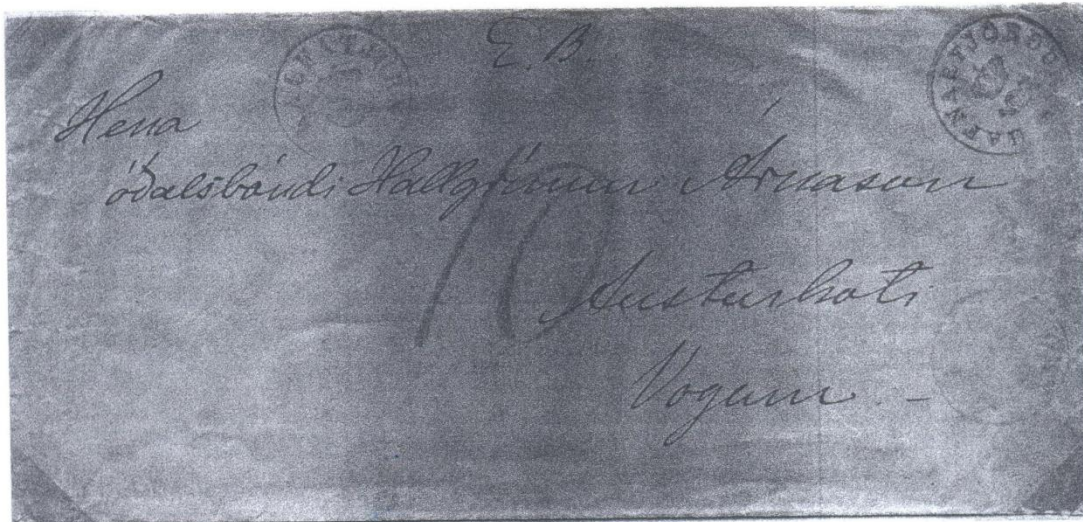
Brian Flack tilføjer afslutningsvis i sin artikel i Scandinavian Contact, nr. 193, side 335-36, om de to sidst omtalte breve, at breve med tjenestefrimærker i sig selv er sjældne, men at disse ufankererede tjenestebreve må være endnu mere sjældne.

For nyligt dukkede dette ufrankererede tjenestebrev med portoangivelse (efterporto) op på Thomas Høiland's auktion. Hvorfor dette brev i modsætning til de øvrige breve har portoangivelse som er det mest korrekte, når tjenestefrimærker ikke er anvendt vides ikke. Man kan gætte på at det skyldes mindre udbredt kendskab til reglerne for postbesørgelsen blandt de ansatte i postvæsenet.

Brevet er et ufrankeret tjenestebrev afsendt fra Hafnarfjörður til Vogum med transitstempel C1 Kalfatjörn.

Ovenfor er der vist et kortudsnit over området sydvest for Reykjavík med Hafnarfjörður i øverste højre hjørne, kirke- og brevsamlingsstedet Kalfatjörn samt Vogar i nederste venstre hjørne.

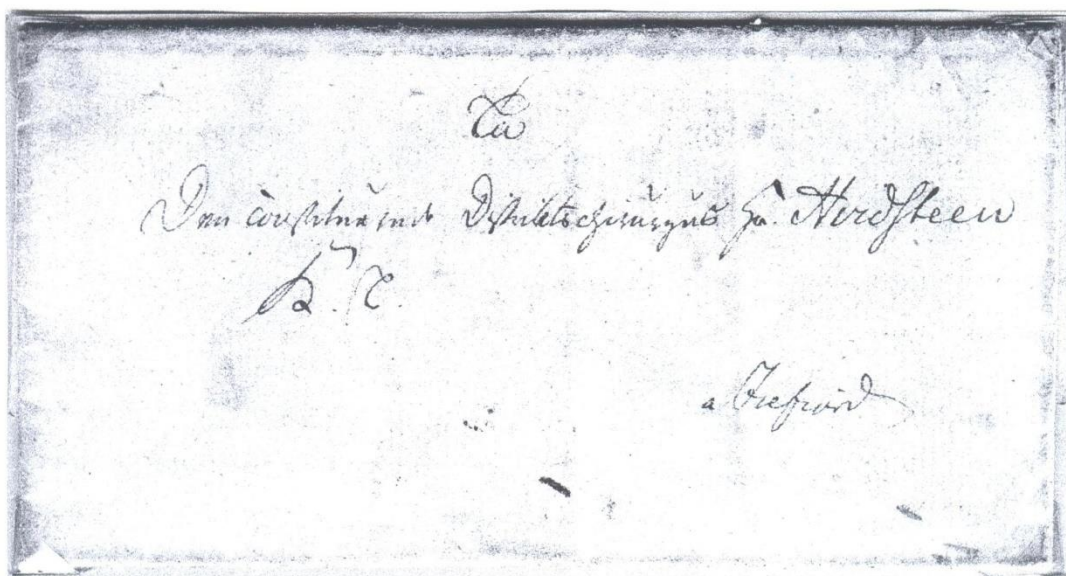
Brevet er afstemplet C1 Hafnarfjörður + C1 Kalfatjörn. Det er påtegnet: "E.B." samt "10" med rød farve. På bagsiden er der et stempel med "krone + Gullbringu og Kjósa sýsla". Blå stempelfarve.

Brevet mangler desværre en datering.

Þór Þorsteins oplyser, at E.B. er en forkortelse for "Embættisbréf" = Tjenestebrev. Þór tilføjer, at påtegningen med "10" skyldes, at brevet ikke er frankeret med et tjenestefrimærke. Det blå "krone + Gullbringu og Kjósasýsla" må være det officielle stempel fra sýslamandens kontor.

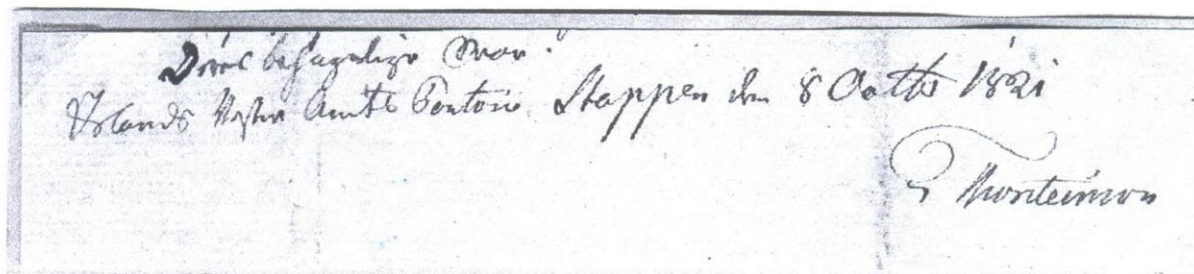
Et glimt af historien i et tjenestebrev fra 1821 v/ Orla Nielsen

På Højlands sidste auktion erhvervede jeg et præfilatelistisk tjenestebrev. Der manglede et sådant brev i min samling, så jeg var glad for at få det. Som det ses af overskriften er det gammelt, når I læser dette, har det næsten 182 års fødselsdag! Brevet viser sig at være meget interessant.

Brevet bærer betegnelsen "KT", som står for "Kongelig Tjeneste". KT er den hyppigste betegnelse på tjenestebreve indtil 1873. De fleste er – som dette – sendt uden postale påtegninger. I DAKA 98 er registreret i alt 19 tjenestebreve indtil 1873

Brevet er sendt til Den konstituerede Distriktskirurgus Herr Hvidsteen, Isefjord. Nedenfor ses en kopi af indersiden på brevet, hvoraf fremgår, at afsenderen er "Vester Amts Contoir, Stappen", samt afsendelsesdatoen 8. Octbr. 1821. Figur 2

figur 2

Siden 1662, hvor enevælden godkendtes blev Island styret af amtmænd underordnet centraladministrationen i København. Altinget var blevet ophævet i 1800 og blev først genoprettet som rådgivende i 1843.

Men hvor ligger "Stappen"? Jørgen Steen Larsen plejer jo at kunne løse den slags problemer, men måtte give fortabt. Derfor henvendte jeg mig til Nationalarkiverne i Reykjavík, og pludselig forstår man hvorfor. Det viser sig, at "Stappen" er en fordanskning af "Stapi", som igen er en forkortelse af Arnarstapi.

Arnarstapi ligger på sydkysten af Snæfellsnes, syd for Snæfellsjökul og var dengang et fiskerleje – også med lidt landbrug – men for lille til at blive kaldt en landsby, fordi ikke ret mange boede der året rundt. Men det gjorde amtmanden for Vesteramtet, Bjarni Thorsteinsson, i perioden 1821-1849. Brevet omhandler således en af hans første embedshandlinger – i hvert fald på den bopæl.

Fig. 3 viser den første del af brevet, som i alt fylder 1½ side. Det er ikke nemt at tyde, men heldigvis var der bilagt en "oversættelse" af brevets indledning (øjensynligt skrevet af en nordmand), Begynnelsen er slik: " Ved et allerhøjest Reskript dat. 18 Julii sidstl. Har det allernaadigst behaget Hans Ms. Kongen at påbyde indtil videre følgende bestemmelser, sigtende til at udbrede Vaccinationsvæsenet her i landet, nemlig:" Og så følger i alt 7 punkter.

Jeg ved ikke, hvad "sidstl." betyder, men man kan vel gætte på 1821, og på at amtmanden har været hurtig.

Metoden blev heftigt kritiseret i engelske lægekredse, men vandt alligevel en stor udbredelse, og sygdommen blev næsten udryddet i den vestlige verden

I Danmark udnyttedes Jenners metode til fremstilling af koppevaccine fra 1801, i 1802 oprettedes Den Kgl. Kokkepodningsanstalt, og koppevaccination blev gjort obligatorisk fra 1810, og det må vel tilskrives de hårde tider, at man først i 1821 tog skridt til at indføre den i Island også.

Hvad interessen for filateli dog kan føre til! Men tilbage står, at dette tjenestebrev giver et lille glimt af historien og dokumenterer en side af forbindelsen mellem de to lande (eller dengang: de to dele af riget) midt i en af de værste perioder, landet har oplevet.

Porto konkurrence fra IK Nr 44: v/Ebbe Eldrup

Pétur Eiríksson havde fremsendt dette værdibrev afstemplet LANGHOLT i Reykjavík 5.V.1959 (Jón Þorkelsson frimærkernes udgivelsesdag!) og portoberegning efterlystes tilbage i nr 44. I sin naivitet afventede redaktøren svar, men Forgæves.

Ifølge Brian Flack si 10-11, var portoen i perioden 1.7.1958-29.2.1960: 1. vægtsats (-20g): 2,25 kr., Værdigebyr (-300 kr.): 2,50 kr. Rek. gebyr: 3,00 kr.

For indenlandske værdibreve skulle kun betales værdigebyr i denne periode.

For udlands værdibreve og efter 1. februar 1960 betaltes for alle værdibreve både anbefalingsgebyr og værdigebyr. Portoen har derfor kun været i alt 4,75 kr., men afsenderen har ønsket begge Jón Þorkelsson frimærkerne anvendt, jf. førstedagsafstemplingen.

POSTVIRKSOMHEDEN PÅ ISLAND

I national økonomisk tidsskrift fra 1898 har Leif Fabricius Storm fundet følgende beretning om postvirksomheden på Island, som vi med tilladelse herved gengiver.

Det selvstændige islandske Postvæsen kunne i Aar fejre sit 25-Aars Jubilæum. I Lov om Islands forfatningsmæssige Stilling af 2. januar 1871 var bl.a. bestemt, at det *stedlige* islandske Postvæsen skulde henhøre under Islands særlige Anliggender, medens Udgiften ved forbindelsen mellem Island og Danmark skulde afholdes af den danske Statskasse.

I Overensstemmelse hermed udkom Forordningen af 26. Februar 1872 og Bekendtgørelsen af 3. Maj 1872 om "Postvæsenet på Island", gældende fra 1. April 1873, samt Bekendtgørelsen af 26. September 1872 angaaende det gensidige Forhold mellem det almindelige danske og det særlige islandske Postvæsen.

Postvæsenet organiseredes herefter i 1873 saaledes:

Under Landshøvdingens Overbestyrelse fører en af Kongen udnævnt Postmester i Reykjavik Tilsyn med de andre Postfunktionærer. Hans Lønning fastsattes til 700 Rdl. Aarlig, men er senere forhøjet, og udgør nu 2400 Kr. Efter Indstilling af Postmesteren og vedkommende Amtmand ansattes af Landshøvdingen 15 Postexpeditører, med en aarlig Lønning af fra 15 til 35 Rdl. Nu findes der 23 saadanne med en gennemsnitlig Lønning af 300 Kr. aarlig. Efter indstilling af disse ansattes af Postmesteren 54 Brevsamlere med en aarlig Lønning af fra 5 til 10 Rdl.

Antallet blev strax efter reduceret noget, men er fra 1877 stadig voksende, for Tiden 137 med en gennemsnitlig Lønning af 30 Kr. aarlig. Udviklingen fremgaar af nedenstaaende Oversigt.

Postkontorer og Expedi- tioner	Brevsam- lings- steder	ialt.
1873	16	54
1877	19	42
1879	19	48
1887	21	60
1894	24	120
1896	24	137

Endvidere ansætter Postmesteren i Forening med vedkommende Amtmand Postførere, der dog kun fremfører Posten til Expeditionerne og Brevsamlingstederne, idet Adressaterne selv maa sørge for at afhente Postsagerne på Poststedet.

Men i øvrigt er Postvæsenet ikke ene om at besørge Korrespondancen, idet Folk, der rejse fra Sted til Sted af hensyn til Handel og Fiskeri, Skoledisciple o.s.v. medtage ikke faa Breve, og da disse Rejser mest foregaa om Sommeren, bliver Postvirksomheden størst i Vintermaanederne Oktober til Marts, mindst i Juni til August.

Det vilde jo ogsaa være unaturligt, om Postvæsenet gjorde Krav paa Eneret til at besørge Breve, naar Postforbindelserne ikke ere mere udviklede, end Tilfældet er her.

Af andre særlige Forhold kan anføres, at Aviser mest forsendes som Korbaandsforsendelser. Af Pakker besørger kun de mindre Postanvisninger kunde kun udstedes til og fra Reykjavik. Brevkortet er vel indført, men benyttes ikke, da Folk endnu opfatte det som en Fornærmelse at sende dem Meddelelser på Brevkort.

Portoen for indenlandske Forsendelser fastsattes til: for Breve 4, 8 og 12 sk. for indtil henholdsvis 3, 25 og 50 Kvint, altsaa den samme Porto som gjalt i Danmark i 1865-68. For Pakker 16 sk. pr. Pund, ligesom for Smaapakker i Danmark 1865-71.

Portoen for Forsendelser mellem Danmark og Island er for Tiden: for Breve 16, 30 og 50 Øre for indtil henholdsvis 3, 25 og 50 Kvint. For Pakker 25 Øre Grundtakst + 10 Øre pr. Pund og yderligere 30 og 100 Øre pr. pund til andre Steder end Anløbsstederne. Højeste Vægt 10 Pund..

Den indenlandske Porto er for Tiden: for Breve 10, 20 og 30 Øre for indtil henholdsvis 3, 25 og 50 Kvint. For Pakker mellem Anløbsstederne 10 Øre pr. Pund. For Pakker ind i Landet 30 Øre pr. Pund om Sommeren og 25 Øre pr. ¼ Pund om Vinteren.

Oplysninger om Postforsendelsernes Antal findes i den islandske Regeringstidende for 1881, 1889 og 1895.

Oplysninger lider af flere mangler, bl.a. er Korsbaandsforsendelserne Antal for 1894 for smaa.

A. Indenlandske Forsendelser	1876	1879	1887	1894
Alm. Breve og Korsbaand	23.870	42.839	85.933	140.804
Alm. Pakker	2.736	4.145	4.080	4.330
Anbefalede Breve				1.961
Pengebreve	445	2.327	5.782	9.462
Værdipakker				831
A. ialt	27.051	49.311	95.795	157.388

B. Fra Udlandet.
(Incl. Danmark)

Alm. Breve og Korsbaand	9.651	10.696	24.290	41.808
Alm. Pakker	1.946	956	?	2.062
Anbefalede Breve				532
Pengebreve	204	256	?	134
Værdipakker				209
B. ialt	11.801	11.908	ca. 26.000	44.745

A og B tilsammen	38.852	61.219	ca. 122.000	202.133
-------------------------	---------------	---------------	--------------------	----------------

I Forhold til Folkemængden udgjorde det samlede antal forsendelser i de nævnte 4 aar henholdsvis ca. ½, 1, 2 og 3 stk. pr. Individ. Skønt Tallene ere små, er Udviklingens Gang dog af Interesse, idet der viser sig en jævn og stærk Fremgang, og da Tallene for 1894 utvivlsomt er for smaa, er Fremgangen i Virkeligheden større end angivet.

Resten væsentlig fra Tyskland, Frankrig og Norge
Tager man Gennemsnittet i de 4 femaar siden 1875, har Udvexlingen af Breve mellem Danmark og Island omfattet aarlig:

	Fra Island til Danmark	fra Danmark til Island
Postanvisningsbeløbene have udgjort:		
Fra Island til Udlandet		Fra Udlandet til Island
Kr.	Kr.	
1877 197.000	2.000	
1887 451.000	20.000	
1894 173.000	12.000	

1875-80	6.000	6.000
1880-85	8.000	13.000
1885-90	12.000	15.000
1890-95	9.000	21.000

Nedgangen skyldes Oprettelsen af Landsbanken i Reykjavik, der navnlig fra 1893 har faaet faste bankmæssige Forbindelser udenfor Island.

Naturligvis spiller Hovedstaden Reykjavik (ca. 4000 Indbyggere) en fremtrædende Rolle, idet ca. 1/3 af samtlige paa Island omdelte Breve, Pakker, Pengebreve og Værdipakker, og Halvdelen af de anbefalede Breve ankomne til Reykjavik. Indenfor Provinserne er Expeditionerne naturligvis de dominerende. De 23 Expeditioner modtog i 1894 gennemsnitlig 3000 Breve hver, medens de resterende 120 Brevsamlingssteder gennemsnitlig kun modtage 300 Breve hver.

Af de udenlandske Breve kommer Halvdelen fra Danmark, en ¼ fra Amerika, navnlig Canada.

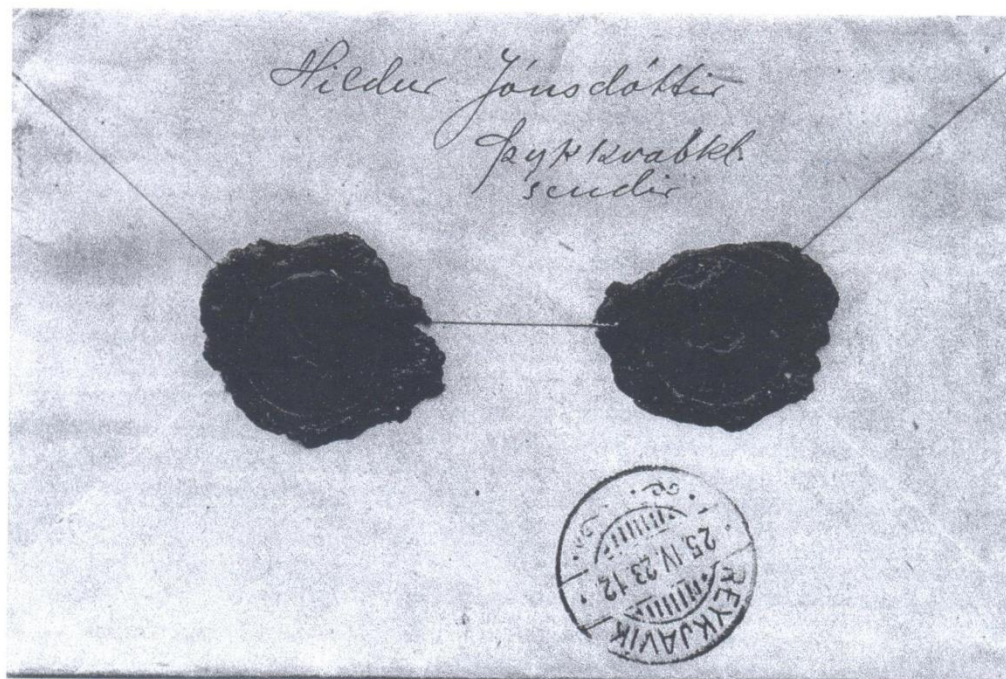
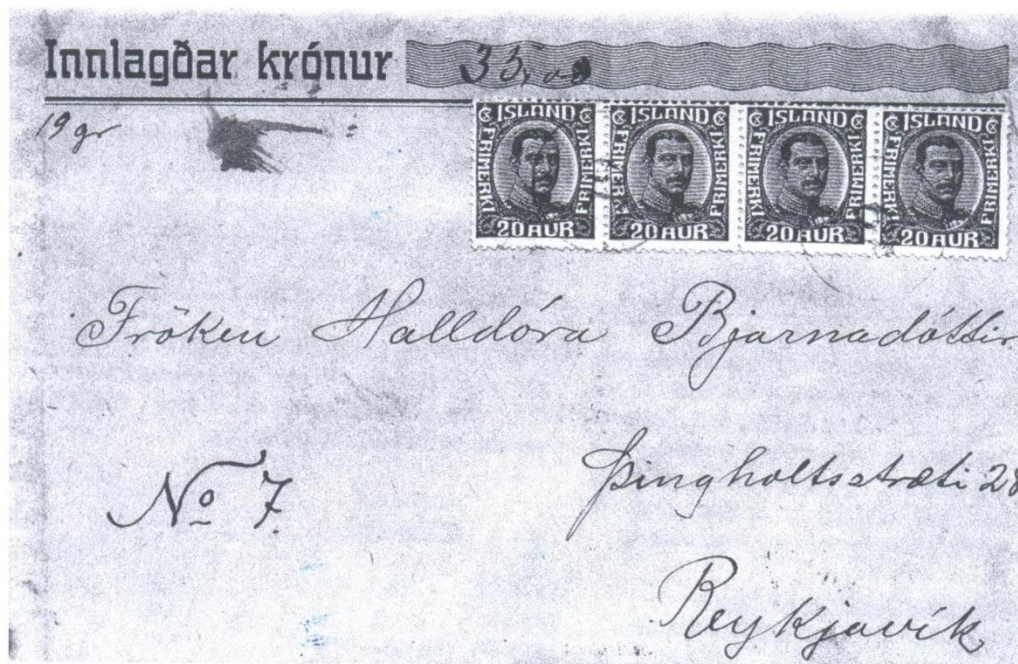
Som man kunde vente, arbejder det islandske Postvæsen med Underskud.. Frimærkesalget indbragte i Aarene 1877, 1887 og 1894 henholdsvis 9.000, 17.000 og 27.000 Kr. medens alene Udgifterne til Posten Befordring have udgjort henholdsvis 9.000, 22.000 og 35.000 Kr., hvortil kommer Lønninger, Kontorhold ect, der for Tiden udgør ca. 16.000 Kr. Underskudet er for 1898 og 99 anslaaet til 28.000 Kr. aarlig. Hertil kommer imidlertid en extraordinær Bevilling paa 30.000 Kr. til en Postbygning i Sten i Reykjavik, samt ca. 50.000 Kr. aarlig i 5 Aar til det forenede Dampskibsselskab for Etableringen af hyppigere Rejser dels mellem Danmark og Island, dels omkring Island, selvfølgelig medtagende Post. Det Bidrag Danmark tilskyder for postforbindelsen med Island udgør for Tiden 40.000 Kr. aarlig.

TH. Kornerup/
Leif Fabricius Storm.

N1a-19 anvendt i maj 1923. anvendelsessted ? v/ J.S.L & Þ.Þ.

v / Jørgen Steen Larsen & Þór Þorsteins.

Ifølge Þór Þorsteins blev N1a-19 anvendt ved BH Skardshlid indtil 31-12-1917 og igen fra 1.1.1925. Pengebrevet nedenfor har som afsender Hildur Jónsdóttir, Thykkvabkl. og er afstemplet med N1a-19 i maj 1923, idet der er et ankomststempel fra Reykjavík d. 25.5.1923.

Thykkvibæjarklaustur ligger i det sydligste Island tæt ved BH Herjólfssstadir, der havde N1a-16, ca. 35 km. øst for Vík og BH Skardshlid ligger ligeledes i det sydligste Island ca. 25 km. vest for PA Vík. For at komme fra Thykkvibæjarklaustur til Reykjavík, har pengebrevet været sendt mod øst.

Geografisk set kunne det derfor være en mulighed, at N1a-19 har været i PA Vík, medens BH Skardshlid var lukket fra 1.1.1918 og indtil 31.12.1924 og, at pengebrevet i så fald er afsendt fra PA Vík.

I forhold til denne mulighed er det imidlertid et problem, at BH Skardshlid ifølge Bæjatal À Islandi hørte under PA Hvolsvöllur i både 1915 (PA var da beliggende i Oddi) og i 1930 (PA var da beliggende i Gardsauki) og altså ikke under det tættere beliggende PA Vík. Det ville derfor have været mere naturligt, hvis man, da BH Skardshlid blev lukket, havde sendt Na-19 ca. 50 km. mod øst til Hvolsvöllur, men dette synes at passe dårligt med, at afsenderen af pengebrevet var fra Pykkvibæjarklaustur, som ligger ca. $(50 + 25 + 35) = 110$ km. øst for Hvolsvöllur.

Det kunne derfor måske snarere være en mulighed, at afsender har været på besøg ca. 60 km. længere mod øst omkring Skardshlid og, at hun derfor har afsendt pengebrevet fra Skardshlid, der i så fald alligevel ikke har været helt lukket i 1923.

Det vil gælde mig meget at modtage kommentarer!

Med venlig hilsen

Jørgen

HER KUNNE DIT (!!) INDLÆG HAVE STÅET

KÆRE ALLE – NU MANGLER REDAKTØREN STOF!

**NR 49 SKAL SNART PRODUCERES OG SÅ STÅR VI PLUDSELIG VED NR 50,
SOM GERNE SKULLE VÆRE ET JUBILÆUMSNUMMER VÆRDIGT.**

**SÅ JACOB ARREVAD, FORMAND IB, OLE SVINTH, FUGLSIG, ORLA, MUNK-
ANDERSEN, OLAFUR, INDRIÐI PÁLSSON, BRIAN FLACK, DAEBEL, HENK, OG
MANGE, MANGE FLERE – HJÆLP.....NU!!!**